

FÜGGETLEN MAGYARSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Mátyás király-tér 10. szám.
Telefonszám: 164

Felelős szerkesztő:
DR. KNÉZY LEHEL.

Egy szám
12
fillér.

Kiadó:
DR. BAJAI ERNŐ.

Előfizetési árak:
Helyben negyedévre 8 pengő.
Vidékre negyedévre 8

Tíz esztendő.

A magyar történelem ezer esztendőjének tarka kaleidoszkópiában talán az a két évtized perzsel legragyogóbb és legviharosabb színeivel, amely az 1910-es évektől napjainkig telt el. A háboru előtti években egy világváros csodálatos képe feslett ki egy mindenél viharosabb történelmi multból és az ezeréves Magyarország vágyai a harmincmillió német álmaival sugárolták szét. Nagymagyarország a lát-szat szerint történelmi missziójának beteljesítése után a nyugalmas fejlődés és nagyhatalmi állás minden biztosítékát birni látszott. De a káprázatos felszín alatt rejtett energiák feszültek. A szeizmográf közeli földrendést jósolt és akkor, amikor a dunaparti Babel optimista könnyelműsége a legszimptomásabb légvárakkal ügyeskedte tele a magyar ábrándozást, kitört a háboru és végeztével halottak hetakombáin keresztül jött a kataklizma. Bűnök, amiket századok halmoztak egymásra, öngyilkos nemtörődömség, könnyelműség, „rác testvéreink” és „derék tót atyafiaink”, — minden képzelgésünk és hibánk szörnyű bosszút állott az országon és önmagunkon. A tarka álomból szörnyű mélységbe hullott az ország és a valóság, amelyre az ország ébredt, szörnyűbb és kegyetlenebb volt a legsötétebb jóslásnál is. A boisevizmus szennyes áradata átcsapott a földoklór ország feje felett. A történelmi Magyarország apró sakálók prédájával vetetett és akkor, amikor a kifelé és befelé feszülő energiák szörnyű kirobbanása pusztulással fenyegette az egész államépítélet, állott egy reménytelenül kétségbeesett, bizakodás, hitét, önbecsülését, reménykedését vesztett ország élére gróf Bethlen István, Magyarország jelenlegi miniszterelnöke.

Az elmúlt tíz esztendő alatt az életmentés szakadatlan munkássága volt. Tíz évvel ezelőtt csak Bethlen István hirdette, hogy nem veszett el minden és azóta már London is keresi „Magyarország igazi helyét a nap alatt.” Tíz évvel ezelőtt nem volt pénzünk, nem voltak barátaink, nem voltak reményeink se. Az ország határain kívül és azokon belül is gyűlölet parázslott osztályok, felekezetek, hatalmi csoportok között. Ma az országnak hatalmas barátai, őszinte jóakarói vannak külföldön. Bann békeség készíti elő az országot legközelebbi jövője nagy feladataira és Európa államainak megosztásában az ország lassanként ugyanazon helyre kerül, amelyet évszázadokon keresztül becsületlenül töltött be az európai civilizáció védelme érdekében.

A gigászi erőfeszítés tíz esztendejében Európa legrégebbi miniszterelnöke gróf Bethlen István, sikert sikerre halmozva vezette az országot a mind teljesebb konszolidáció felé. Államférfi nagysága impozáns méretekben bontakozik ki az eseményekben példátlanul gazdag tíz év távlatában és bizonyos, hogy alakjának történelmi megrajzolt-sága a Gondviselés egy hozzánk irgalmas pillanatában veitődött a magyar élet síkjára. Az ország tiszteltel, bámulattal és ragyogó szeretettel tekint a jubileuma elől elzárkózó miniszterelnök felé. Erdemeit, hogy vizsgálatlan elesettségek középette, a boisevista téboly pusztításai után konszolidációt, rendet, nyugalmat, munkalehetőségeket és egy jobb jövőbe vetett hitet tudott teremteni, a magyar ellenzék sem fogja elvitatni. Az az el-

lenzék sem, amely elsősorban lelki berendezkedettségénél fogva érez ellen-szenvet minden nagyvonalúsággal és politikai nagysággal szemben. Gyep-tíz azonban még sohasem döntött ki

jegyenéket és bizonyos, hogy az ország lakosságának túlnyomó többsége őszinte együttérzéssel, ad örömeinek kifejezést a tíz éve miniszterelnök gróf Bethlen István előtt.

Tegnap újból megindult a munka a Kamarás-Duna új torkolat ásatásánál.

A Kamarás-Duna új torkolat ásatási munkálatainak végzésében jó pár hét óta erős lánghulás volt érezhető. A Duna vize hatalmasan megduzzadt s a mélyebben fekvő területeken altalajvíz képződés folytán víz alá került az ásatás színhelyén az egész munkaterület, úgy hogy be kellett szüntetni a munkát, mert a munkások képtelenek voltak a vízben dolgozni.

Csaknem egy hónapon át tartott ez a kényszerű dangubálás, míg mostanában ismét le nem apadt a Duna, úgy hogy a munkaterületekről elvonult a víz. Tegnap, pénteken ismét megkezdődött a munka. Ezúttal 80 kubikos munkást állítottak munkába, akik addig fogtak dolgozni, míg a vízviszonyok megengedik. A kézierővel végezhető kubikos munka tekintélyes részével már elkészültek. Persze az eredeti terv az volt, hogy még lejjebb fognak ásatni

kézierővel, de ebbe beleszólt a dunai áradás és az altalajvíz. Kézierővel, a munkások egyes helyeken négy méternyi mélységig haladtak. A kézimunkával végzett kubikoláért eddig a város mintegy 50 52 000 pengőt fizetett ki. Az esetben, ha az időjárás megengedi a munkálatoknak teljes erővel való végzését, a városi mérnöki hivatal további munkáscsoportokat fog felvenni az ásatáshoz. Néhány nap múlva pedig sor kerül a bagerolásra is, amint a város megkapja a földművelésügyi miniszteriumtól a használaton kívüli helyezett kotrógépet.

Ha a munkálatokat semmi nem zavarja és főleg az érdekeltek részéről nem komplikálódik a munkálatok végzéséhez szükséges hozzájárulás vállalása és kiutalása, az esetben az új torkolat az idén június közepére teljesen elkészül és átadják a köztorgalomnak.

Megszakadt életpályák, eltört karrierok.

Fellendült a tanítói pálya. — Gazdasági akadémiát végzett okleveles gazdatiszt, ötödéves orvos, ötödéves mérnök, állatorvosi főiskolai hallgató, jegyzőgyakornok, teológus járnak a bajai tanítóképzőintézetbe, hogy megszerezzék az azonnali kenyeret adó tanítói oklevelet.

Trianoni Magyarország... Mélységes lecsuszás, nagymérvű anyagi lerongyolódás... az igények minimumra való redukálása... kétségbeesett jelen, reménytelen holnap, kilátástalan jövő. Mit lehet várni nagy elesettségekben? Mivel kecsgetett még bennünket a sivár sors, amely eddig is már nagyon megtiporta büszke élni akarásunk?

Ez a vigasztalan helyzet jutott osztályrészül a ma élő, felnőtt generációnak. De milyen kilátások elé néz a fiatalok, a nemzet jövője, amely még csak most készül az iskolákban az életre, amely még csak most próbálja megszerezni jövőjének alapjait az iskolák padjaiban? Mivel lehetne megvizsgálni szomorú jövőtlenségüket? Az ország kicsiny. Elrabolták azok, akik megkivánták a magyar élet csendes, boldog ritmusát. Gazdasági elsorvadás hasit a nemzet testébe. Sok az eszkimó és kevés a foka. A fiatalok hivatása az, hogy ő legyen a most élő s előbb-utóbb a munkarendből kidőlő idősebb generáció utánpótlása. És ez a fiatalok nem tud bejutni az élet, az egzisztencia, az állások, a munka folytonosságának ritmelen rendjébe.

Sok kiterbélyesedett egzisztencia ropant össze már eddig is és most odajutottunk, hogy sok bimbódzó remény török le, sok elindult jövő torpan meg a lebirhatatlan akadályok előtt. A szülői egzisztenciája meggingott és válságba sodorta a fiatalok színes álmait, az ifjuság koloritos elképzeléseit. Sok ifju kénytelen feladni a megkezdett pályát és olyan pálya után nézni, ahol gyorsabb az elhelyezkedés, ahol hamarabb jut kenyér a kézbe. Ez a pálya pedig a tanítói pálya. Hála gróf Klebelsberg Kunó kultuszminiszter iskolapolitikájának és annak a körülmény-

nek, hogy mintegy 3—4000 iskolát épített rövid 5-6 év alatt. Ezekbe az iskolákba pedig tanító kell. Ez a magyarázata annak, hogy az országnak oly nagy a tanítófelvevő képessége és hogy a tanítói pálya egyelőre egyike azoknak, amelyek a legbiztosabb elhelyezkedéssel bírja a fiatalokat.

A bajai tanítóképzőintézet most mintegy 13 olyan V. éves tanítójelölt növendéke van, akik más pályáról már meglett emberként kerültek vissza a preparandium padjaiba. Szinte megrohanták az 1930-ik tanév végén a bajai tanítóképzőintézetbe, akik pedig nem erre a pályára készültek s nem is ebben az irányban indult el életük szekerere.

A nagyszámú jelentkezés miatt a bajai állami tanítóképzőintézetben párhuzamosítani kellett az V. osztályt; van V. a. és V. b. osztály. Az egyiknek 29, a másiknak 31 növendéke van. 1918-ban volt utoljára párhuzamos a bajai tanítóképzőintézetben az utolsó évfolyam. Azóta mindig elfértek a képesítő előtt álló tanítójelöltek egy osztályba. Ebben a tanévben azonban a jelentkezők nagy száma miatt párhuzamosítani kellett ezt az osztályt is.

A Független Magyarország munkatársra felkereste Brunovszky Rezső cím. főigazgatót, a bajai állami tanítóképzőintézet igazgatóját, aki a következő felvilágosítást adta:

— A tanítóképző intézet idei V-ik évfolyamának 13 olyan növendéke van, akik nem járták végig a többi IV. évfolyamot, hanem különbözőzeti vizsgaletelével kerültek be az intézet V. évfolyamába. Persze minégyik idősebb, mint azok a növendékek, akik a IV. középiskola elvégzése után azonnal a tanítóképző intézetbe kerültek. A legi-

dősebb 33 éves. Négy nő a növendékek közül, többnek családja is van, sőt egyik már 4 apró gyermeknek az apja...

— Érdekes azt is megvizsgálni, hogy mely pályákról rekrutálódtak ezek a rendkívüli növendékek. Hat olyan van tanítványaink között, akik évekként ezelőtt valamely középiskolában szereztek érettséget. Megpróbálták elhelyezkedni, de nem sikerült nekik. Erre be-átak ismét tanulni s egy év alatt kenyeret, állást, elhelyezkedést biztosító tanítói oklevelet szerezhettek... Egyik növendékünk gyógypedagógiai intézeti növendék, két növendék orvostanhallgató volt, az egyiknek már 8, a másiknak pedig 2 szemesztere volt... egy növendékünk a műegyetemen 8 szemeszter, egy másik az állatorvosi főiskolán 4 szemesztert (fétévet) hallgatót... van egy növendékünk, aki a középiskolai matura megszerzése után jegyzőgyakornok volt, de nem volt módjában elvégezni a jegyzői tanfolyamot... és van egy növendékünk, aki elvégezte a gazdasági akadémiát, oklevelet szerzett, gazdatiszt is volt... ma 33 éves... megnősült és négy gyermeke van.

— Ezeknek a rendkívüli tanítványoknak a kultuszminiszter engedélye alapján különbözőzeti vizsgát kellett tenniük a tanítóképző I. IV. osztályáról, főleg pedig a pedagógiából, énekből, zenéből és gazdaságtanból, amely tantárgyak a humanitárius középiskoláknak nem tantárgyai. Ezeknek sikerült a különbözőzeti vizsgájuk s most az V. osztályi rendes növendékek. Éppugy járnak az iskolába, mint a többi növendékek, akik már a tanítóképző intézet első osztályából jutottak fel az V-ik osztályba. Még két hónap van nekik hátra a képesítőig...

— Meg kell azonban jegyezni, hogy nem mindenkinek sikerült a különbözőzeti vizsga annan idején. Még mintegy 6-7 gyenge minőségű érettségizett fiatalember jelentkezett különbözőzeti vizsgára, de nekik már nem sikerült. Így nem sikerült a különbözőzeti vizsga egy fiatalembernek sem, aki előzőleg két évig gyógyszerészhallgató volt, majd ezt megunt, papnövendéknek ment s két évig volt teológus.

— Az ifjak szociális kényszerhatások alatt szakítottak régi pályájukkal. Mikor megkérdezték őket, mindegyik azt hozta fel okul: azért hagyta ott előbbeni pályáját, mert nem bírta anyagiakkal... És még valami játszott közre. Megunták a küzködést. Nyugalmas révbé akartak jutni. Meg akartak mielőbb nőstülni és családot alapítani. Az is lehet, hogy egyik-másiknál a tanítói oklevél, a tanítói állás csak átmenet lesz s amint pénzhez jut, visszatér régi szerelméhez, előbbeni pályájához, mert hiszen többen hangoztatták, hogy amint annyi pénzt sikerül összegyűjteniük, hogy folytathatják egyetemi tanulmányaikat, akkor visszatérnek az egyetemre és leteszik a vizsgát. A legtöbbje azonban megkedveli ezt a pályát és végleg tanító marad...

*
Trianoni magyar fiatalok! Mennyi küzködés, mennyi megpróbáltatás vár még reátok, amíg csakugyan biztos kenyeret adó révbé juttok.

— Uj vasúti hivatalnok jános-halmán. Az üzletvezetőség a hirtelen elhunyt Korompay Lajos helyébe Antál Gyula dömszöld máv. üzemi segédtszert helyezte Jánoshalmára.

Tragédia lett a perpatvar vége.

Kosár János sükösi lakos kosarat kapott feleségétől, a halál azonban nem kosarazta ki.

Az elmúlt napokban szomorú kimenetelű családi háborúság zajlott le Sükösd községben, ahol összeveszett a feleségével Kosár János 52 éves sükösi lakos. Valami csekélységen zördültek össze. A férj kért valamit az asszonytól, aki kosarat adott neki. Az éles szóváltás odatajult, hogy a férj előrántotta zsebkését és az asszonyt a karján megszurta. Az asszony megijedt attól, hogy férje tovább fogja bántalmazni s ezért a csendőrségre szaladt s ott feljelentést tett férje ellen. Kosár János nem tudta milyen a felesége

állapota a szurás után, egyébként is megijedt tettének következményeitől. Elmenekült a lakásból s az éjszakai órákig a község határában bujkált, hogy a csendőrök ne akadjanak rá. Éjjel azonban visszatért a lakásába s azt üresen találta, mert az asszony nem mert a házba visszatérni. Kosár János bezárkózott az üres lakásba s felakasztotta magát a szoba mestergerendájára. Tettét csak másnap reggel vették észre, amikor már halott volt Kosár János. A halál nem adott neki kosarat.

Baján is nagyobb az idén a földadókivetés tizezer pengővel, mint az elmúlt évben.

A városi közigazgatási bizottság ülésén dr. Radetzky Ágoston pénzügyigazgató a város március havi adóbefizetéseiről az alábbi jelentésben számolt be:

A múlt évi hátralék 648 463 pengő. Az idei adóelőírás 1,134,535 pengő, 6000 pengővel kevesebb, mint a múlt évben. A földadókivetés 79,929, (a múlt évben 69,527), a házadó 299,392, (a múlt évben 314,075), az Igali Leccsapoló Társulati járuléka 4094, (6147). Hátralék és előírás együtt 1,782,999, a szaporodás 3681, a törlesztés 8766 pengő, a helyesbített tartozás 1,777,913 pengő.

Erre befizettek márciusban 32 972, az első három hónapban 205 952 P, vagyis 8149 pengővel kevesebbet, mint a múlt év hasonló időszakában. A hátralék meg 1,571,960 pengő, amiből esedékes 721 058 pengő.

Állami egyenes adóban befolyt 17

ezer 865, községi betegápolási pótdóiban 2379, rokkantadóiban 900, állami adók utáni késedelmi kamatban 1735, különadóban 3015, egyenesadókban összesen 26 407 pengő folyt be, míg a múlt év márciusában csak 13 491 pengő.

Általános forgalmi adóban befolyt 13 491, huszforalmi adóban 1748, cukorrépa forgalmi adóban 57, fényüzési forgalmi adóban 331, vagyonátruházási illetékben 10 418, okirati illetékben 2424, törvénykezési illetékben 2619, vagyis forgalmi adóban és illetékben összesen 31 166 pengő. Vagyonváltásból 730 pengő. Az államot illető bevételek március havi főösszege 89 ezer 447 pengő.

A pénzügyigazgatóság kiadott márciusban 4 fizetési halasztást.

Kollektív magyar exportpropaganda.

A Budapesti Nemzetközi Vásár programja

(Budapesti tudósítónktól)

Előttünk fekszik a Budapesti Nemzetközi vásár vezetőségének a Kereskedelmi és Iparkamara teljes ülése elé terjesztett legújabb referátuma, amely több érdekes közlést tartalmaz. A legérdekesebbek egyike az, hogy a május 9-én megnyíló ideai Vásárra annyi kiállító jelentkezett, hogy a kiállítók száma a tavalyi jubileárius Vásárét is el fogja érni. Ez azt mutatja, hogy az exporttörekvések jegyében mozgó exportpropaganda-készség ma elevebb erővel él a magyar gazdasági élet széles köreiben, mint jóidőkben. A Vásár vezetősége ezt a készséget feladatának tartja istápolni azzal, hogy teret ad minden exportképes produktumnak, akkor is, ha ez történetesen nem nagyipari műhelyből kerül elő.

Lehet, hogy ez a felfogás nem fedi teljesen a nyugati nagy Messéknek ama különben szintén nem dogmatikus elvét, mely a Messe-anyagból kizárja a kis és háziipart. A külföldi nagy példák ilyen tekintetben hiú követésétől azonban kétségkívül el lehet, sőt el is kell térni akkor, amikor a gazdasági érvényesülés nehézségeinek enyhítését érhetjük el azáltal, hogy a nagy forgalmu budapesti Vásáron teret engedünk minden oly termelő erőnek, amely elbírja a külföld legirigózusabb kritikáját is. Minden aggályt eloszlathat emellett a Vásár vezetőségének az a közlése, amely szerint a kollektív propagandának ezuttal a kézművesiparig is lenyúló bővülése dacára a kis és háziipar az összes kiállítóinak alig 20 százalékát fogja kitenni, úgyhogy az ideai Vásár anyagának predomináns gerince változatlanul a tömegtermelő gyár-
ipar marad.

A magyar erőfejlesztés nagy propagandája: ez most a Vásár vezetőségének legfőbb célkitűzése és a kiállítók nagy száma azt mutatja, hogy ez a célkitűzés megfelelő visszhangra talált, úgyhogy az ideai Vásár talán még a tavalyinál is gazdagabb seregszemlének ígérkezik, amely a mezőgazdaság és illetve az agrár exportkereskedelem cikkeitől kezdve és ipari termelésünk egész vonalán folytatva, az idegenforgalom szempontjából vonzóerővel bíró értékeinket, a fürdőket, szanatóriumo-

kat és látványos vidéki városainkat is fel fogja ölelni. Remélhetőleg ez a sokágu seregszemle megkülönböztetett vonzóerővel is fog bírni úgy a bel, mint a külföldi közönségre. Ebben az irányban is immár hetek óta folyik a hirdetés és szervezés munkája, amely a propaganda egyéb eszközein kívül a Vásár jelentése szerint több, mint ezer sajtóorgánumot ölel fel nemcsak a kontinensen, hanem a tengerentúlon is.

A városi árvaszék három havi munkája.

Baja város gyámügyi közigazgatásának elmúlt negyedévi állapotáról dr. Kocsis János tanácsnok, árvaszéki elnök terjesztett elő jelentést a városi közigazgatási bizottság ülésén. Beérkezett egy felebezés. A múlt évről maradt 204 ügydarab, érkezett az első negyedévben 766 ügydarab. A 970 ügydarab közül elintéztést nyert 783, folyamatban van 187. A gyámhatóságnál nyilvántartott kiskorúak száma 2256, ezek közül vagyonos félárva 926, vagyontalan 785, törvénytelen 303, szülőtlen vagyonos árva 135, szülőtlen vagyontalan 107.

A gondnokoltak száma 100, ebből vagyonos 55, vagyontalan 45. Számadással köteles gondnok 6. A pécsi áll. gyermekmenhely a bajai telepre kihelyezett 137 gyermeket. A hadiárvaik létszáma 312, ezek közül hadiárva intézetbe utaltak 106 ot. A tűzkár ellen biztosított lakóházak száma 222.

Raktártűz egy fűszerüzletben. Pénteken délelőtt a Vörösmarty utcában lévő Heneráry féle fűszerüzletben az üzlettel távol eső raktárhelyiségben tűz keletkezett. A tüzet észrevették a házbeliek s azonnal megtették mindent a tűz lokalizálására. Vödörből öntözték vízzel és azt egykettőre sikerült is teljesen elfojtani. A tüzesethez kivonultak a tűzoltók is, de már nem igen akadt munkájuk, mert akkorára a ből személyzet és a hábeliek egészen elnyomták a tüzet, amely a csemegé-osztályon semmiféle kárt nem okozott. A raktárhelyiségben keletkezett tűzkár is jelentéktelen.

Európa tűzkatlana a Duna medence.

A magyar-román határ mentén minden tehén számára külön utlevelet kell váltani.

Ma még ritkaságszámba megy, ha a világ nagy kérdései mellett meglátja és teljes jelentőségében fölismeri a dunai veszedelmet.

E Alexander Powell amerikai ezredes, a Liberty című folyóiratban cikksorozatban foglalkozik azokkal a háborus veszedelemmel fenyegető zónákkal, melyeket az európai erőszakolt békek teremtettek.

Legutóbbi cikke a dunai veszedelemmel, a dunai medence tarthatatlan viszonyaival foglalkozik. Powell ezredes saját tapasztalatai alapján ír. Nem sajnálta a fáradságot és bejárta az országot, melyet háboru nem, csupán a béke tudott szétszaggatni. Powell megállapítja, hogy Magyarországtól a trianoni béke területének 71, népességének 62 százalékát vette el. Az Encyclopaedia Britannica adatai szerint — írja Magyarországól elvették arany, ezüst-, réz-, só és higanybányáit, egy pár kivételével csaknem valamennyi vas- és acélművét, legnagyobb és legjobb kohóit és erdőállományának 86 százalékát. Kik uraskodnak a rablott kincsekben? A csehek, akiknek legfőbb érdeme Ausztria elárulása volt. A románok, akik akkor álltak csatasorba, mikor a küzdelem sorsa már jobbra eldőlt. A szerbek, akik férfiasan bár de hasztalan harcoltak.

A szörnyű csonkítás eredményeként a Duna mentén öt és egyegyed millió német, három millió magyar, egy millió bolgár került idegen uralom alá. Ezt a sok millió embert a wilsoni elvek teljes megvetésével dobták egyik államból a másikba, mintha megannyi nyáj, vagy élettelen báb lett volna. Ezeknek az embereknek a sorsa minden, csak nem irigylésre méltó. A békekötések „jótéteménye” óta 30 millió ember él a Duna medencéjében elszegényedésben, leigázottságban, elnyomtatásban, várja a megváltást, szabadulást. Nincs nagyobb veszedelme ma Európának, mint ez a kóros daganat szervezete kellős közepén.

Hogy lefejevverzett, de bosszuról álmódó szomszédait és saját nemzeti kisebbségeiket sakkban tartásák, mind egyik, a békekötéstől nagyra dagadt állam valóságos megerősített táborral alakult át. A határon drótsövénnyel fészül, mögötte gépfegyver mered, a határ mentén mindenütt erős katonai állomások. Ezek az államok ugyan tagadják, hogy idegesek és aggodalomra van okuk. De akkor miért tart Csehszlovákia, Jugoszlávia és Románia körülbelül 600 000 embert fegyverben?

Ha szerbeknek, románoknak, cseheknek — írja Powell — volt is joguk a némi határkiigazításra, a békeszerződés messze túlléte a célon, mert nem az igazság és méltányosság, hanem ellenségeskedés, bosszúvágy és sovinizmus vezette. Két példát hoz fel Powell annak jellemzésére, mily botor módon húzták meg a magyar határokat. A magyar-román határ sok legelőjét választja el a falutól. És bármily különösen hangzik is, ilyen faluban minden tehén számára külön utlevelet kell váltani. Az utlevél számának egyeznie kell az állat csipőjébe égetett bélyeg számával. A határorok kötelesek megakadályozni az olyan tehének határátlépését, melyeknek papírjai nincsenek rendben. Ha megcsúsz, hogy egy-egy tehén román területen borszadjik, a tehén tulajdonosának valószínűen a Népszövetséghez kell fordulnia jogsegélyért, hogy a borjut is hazahajthassa.

A másik eset Pécsre és Szegedre vonatkozik. Pécsnek szénbányái vannak, ahonnan — háboru előtt — a szegedi gyárak szénszükségletüket fedezték. A távolság a két város közt mindössze 80 km, de a vasut közben két szer szeli át a magyár-jugoszláv határt s így a szénért kétszer kellene vámot fizetni. Epp ezért Szeged a pécsi szén csak Budapestten keresztül kaphatja, ami ötszáz kilométernyi kerület jelent.

Kérdézetné most már az ember, — végzi fejtegetését Powell ezredes, — miért nem fordulnak a kisebbségek a

Népszövetséghez jogorvoslatért? A Népszövetség azonban — s ez is Powell ezredes megfigyelése — nem mutatkozott alkalmasnak arra, hogy a világon az igazságot helyreállítsa. Powell múlt év szeptemberében Genfben volt, mikor a romániai magyar kisebbség panaszával a Népszövetséghez fordult. A tanács elnöke román volt: Titulescu ur, aki a panaszt, mint Romániára sértőt, meg sem vizsgálta. A magyarok panaszlevele papirkosárba vándorolt.

De el lehet-e temetni a dunai veszedelmet a papirkosárba? A Népszövetségnek ez az egyetlen működő kétségképe elég erős, elég nagy-e arra, hogy elfojtsa és elrejtse minden jászót, minden panaszt, keserűséget? Vagy van a világon nagyobb erő, különben igazságtétel, mint a genfi papirkosár?

URÁNIA

Április 11-én, szombaton,
d. u. 6 és fél 9-kor.

Április 12-én, vasárnap
d. u. fél 4, 6 és fél 9 órakor

2 és fél óráig
tartó kacagás!

ANNY ONDRA és SIGFRIED ARNO
együttes fellépésével

Egy jobb család

Németül beszélő, hangos
vigjáték 10 felvonásban.

ZORO és HURU
első beszélő filmje

Tell Vilmos
és fia.

Hangos bohózat 10 felvonásban.

H i r a d ó.

—:—

A SINGER VARRÓGÉPEK
MÉGIS A LEGJOBBAK!

Építetők és építők

nem nélkülözhetik a jól meg-
oldott, gazdaságos, prak-
tikus és értelmes tervrajzot
és a félremagyarázhatatlan
szakszerű költségvetést,
melyek károsodástól és
pörösködéstől kímélik meg.

Tervez-
Készít-
Vállal-

Építkezése olcsóbb,
Rezsije esőkken,
ha irodai munkáit
rendszeresen
végezteti.

Épületmodellek ké-
sítése. Tervek sok-
szorosítása. Gépés
Grafikai munkák.

Ily. Bayer Gyula tervezőirodája
Baja, I. Parti-utca 1. szám. — Telefon.
Május 15-ig Váradi Érsek-ut 47. szám.

HÍREK.

— **Hazajött az alispán.** Dr. Szaboljevits Dusan alispán pénteken este Budapestről Bajára érkezett.

— **A mentőegyesület közgyűlése.** A Bajai Önkéntes Mentőegyesület holnap, vasárnap d. e. 11 órakor tartja évi rendes közgyűlést a városháza kistanácsstermében. A központot Popovics Mihály m. kir. kormányfőtanácsos képviseli. Táragsorozata: Elnöki megnyitó. Beszámoló az egyesület működéséről. Az 1930 évi zárszámadás be-terjesztése. A számvizsgáló bizottság jelentése. Határozat a felmentvény megadásáról. Az 1931 évi költségvetés tárgyalása. A kilépő igazgatósági és választmányi tagok helyett új tagok választása. Indítványok.

— **Temetés.** Pénteken délután nagy részvét mellettemetették el a Józsefvárosból a Rókus temetőben lévő családi sírboltba Szalay Andor fűszerkereskedőt. A temetésen ezer és ezer ember jelent meg. Mindenki részvéttel szólt az élte delén, 56 éves korában elhunyt népszerű kereskedőről. Az engesztelő misztéri ma, szombaton reggel 8 órakor mutatták be érte a belvárosi kegyuri templomban.

— **A Nemzeti Kaszinó liceális estje** M3, szombaton este tartja a Nemzeti Kaszinó második liceális előadását. Ez alkalommal Rusztek Károly kir. tanfelügyelő tart szabad előadást a Kaszinóban esti 9 órai kezdettel „Legendás mese a fényről és erőről” címmel.

— **Megismétlik „Az Ördög párnája” című énekes népszínmű előadását** Március 29-én elevenítette fel a Kath. Legényegylet műkedvelő gárdája a Tóth Kálmán centenárius ünnepségek keretében Tóth Kálmán „Az ördög párnája” című 3 felvonásos népszínművét, amelyet a Legényegylet holnap, vasárnap délután fél 5 órai kezdettel ugyanavval a szereposztással mint először, megismétel a Központi Színházban.

— **A Dunába ugrott egy fiatal leány.** Csütörtökön délelőtt 9 óra tájban a Dunába ugrott Gyurkovits Marcella 16 éves házi cseléd. Az öngyilkossági kísérlet azonban nem sikerült, mert a parton állók észrevették s kimentették. A mentők a korházba szállították. Állapota nem súlyos. A fiatal cselédleány elkeseredésében akart meghalni.

— **(Esperesi megbízás.)** Zichy Gyula gróf kalocsai érsek Wiederkheir József dr. apá kanonokot az esperesi teendőktől ideiglenesen felmentette és az esperesi ügyek végzésével Tóth István kalocsai külvárosi plébánost bízta meg.

Vigyázat!
Csak 1, 4 és 10 darabos eredeti csomagolásban fogadja el a

DARMOL

hashajtót minden csomagon
DARMOL FELIRÁSSAL
Csak gyógyszerárakban kapható.

Utánzatokat
és más csomagolást
utasítson vissza!

Epekő-, vesekő és hólyagkőbetegek, a természetes „Ferenc József” keserűviz használatával rendes gyomor- és bélműködést érnek el. A modern nőgyógyászat főképviselelője a **Ferenc József** vizet igen sok esetben kipróbálták és kivétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fájdalom nélkül hatónak találják. A **Ferenc József** keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Legjobb arckrém a tavaszi szeplők, májfoltok, bőrtisztítánságok elmulasztásához a Bizo Krém, mely a legtisztább anyagokból készül, ártalmatlan és összetételénél fogva kiváló hatású Kapható: Városi Drogeria, Baja, Vörösmarty M.-u. 1. cosmetical laboratorium.**

— **Herr György szerzői estje.** Mához egy hétre fogják megrendezni Herr György zeneszerző és karnagy szerzői estjét a Nemzeti Szálloda hangversenytermében este fél 9 órai kezdettel. A hangversenyre szorgalmasan készül a Bajai Daloskör is, amely ezen az estén ismét éppúgy fog remekelni, mint Baja város Tóth Kálmán centenárius ünnepélyén. Ez a szerzői est a város egyik legrészebb kulturesztje lesz, amelyről még nagyon sokat fognak beszélni és írni.

— **Házasság.** Zombori Zombory Piroška és Fenyvesi Elek házasságot kötöttek. (Mindenki öröme helyett.)

— **Április 15-én kezdődik a Zenei Óvoda második évfolyama.** A zeneiskola játékos zenei iskolájának második évfolyamára egyre többen és többen iratkoznak be. A beiratásokat mindennap d. u. fél 2 órától d. u. 4 óráig lehet eszközölni. A zenei óvoda második évfolyama április 15-én nyílik meg.

— **Megszólalt a Lehel kúrtje.** Jászberényből jelentik, hogy a vendéglősök értekezletet tartottak és elhatározták a keserűnyés a pilseni sörökre való átterést. A határozatot tett köveite és nyomban megkezdődött az új szállítmány kimérése, de már poharanként 28 fillért a régebbi 40 fillér helyett.

— **A szárazelemgyártásban vezető szerepet betöltő Pala elemgyár r. t.** új gyártási eljárás szerint készíti anódtetelepeit. Paraffin beagyazásnak nevezi a gyár ezen szabadalmazott találmányát, melyre felhívjuk olvasóink szíves figyelmét.

— **Átvette hivatalát az új bácsalmási járásbírósi elnök.** Az igazságügyminiszter a bácsalmási járásbírósi elnökként dr. Weichart Rezső dombóvári járásbíró nevezte ki. Az új elnök most foglalta el hivatalát.

— **Paps entelés.** Gróf Zichy Gyula kalocsai érsek házikapujánában alszerpappá szentelte ifj. Tománovits György végzett teológust.

— **A szegedi ítélőtábla elnöke az igazságügyi átszervezésről.** Egyik szegedi lap husvét számában a többek között a következőket írja cikkében Láng Miticzky Ernő dr a szegedi ítélőtábla elnöke: „Minden reményem megvan ahhoz, hogy a bajai törvényszéki kirendeltség és az ahhoz tartozó bajai és bácsalmási járásbírósi, továbbá a kalocsai királyi törvényszék és az ahhoz

tartozó dunavecsei, kalocsai, kiskőrösi és kiskanhalasi királyi járásbírósi területét a törvényhads rövid időn belül a szegedi királyi ítélőtáblához fogja csatolni.”

— **Megszűnt a népkonyha.** Pontosan négy hónapig teljesítette áldásos működését a bajai népkonyha, amelyet a Mansz. bajai csoportja keltett életre Major Józsefné elnökövel az élén. A népkonyha december 6-án, a kormányzó névnapján nyitott meg és április 6-án szűnt meg. Ez ideig mintegy 18.000 ebéddel sietett az éhezők segítségére. Reméljük, — bár ne voln rá szükség, — hogy a télen a Mansz. ismét megnyitja népkonyháját, amelyről mindenki csak a legjobbat mondhatja és írhatja.

— **Magyar ember lett Chikágó főpolgármestere.** Cskágó új főpolgármesterévé Csermák Antal választották meg. Csermák egy éves volt, amikor szülei Amerikába vándoroltak ki és ifjú korában, mint bányamunkás kereste kenyerét.

— **Károlyi Mihály perli az Egyesült Államokat.** Washingtonból írják: A magyar köztársaság volt elnöke gróf Károlyi Mihály, aki annakidején a függetlenségi mozgalmak támogatására nagy gyűjtést rendezett Amerikában, most perrel lépett fel az Egyesült Államok kormányával szemben, mert az Amerikában gyűjtött pénzt az Egyesült Államok kormánya nem akarja kifizetni Károlyi Mihály kezeihez. Annak idején a gyűjtött összegből Károlyi Mihály 16.214.33 dollárt helyezett el az Equitable Trust Co-nál s a háború kitörésekor a washingtoni kormány a betétet, mint ellenséges idegenvagyon, elkobozta. Most Károlyi Mihály a 16.000 dollár kiutalásáért pert indított az Egyesült Államok ellen.

— **Halálozások.** Depinyi Margit pécsi tanítónőképzőintézeti növendék Depinyi János vaskuti kántor tanító leánya 18 éves korában Vaskuton meghalt. — Dr. Nyul Istvánné szül. Markó Vilma, Markó János nyug. mélykúti tanító leánya 28 éves korában Nyirugoson hirtelen meghalt. — Muska Károlyné Sári Irén, Muska Károly jánozhalmi szabómester felesége 22 éves korában váratlanul elhunyt. A fiatal asszony roszdás szegbe lépett s attól kapott vérmérgezést. — Bodrits István Mélykut közszék Vak Pista néven becézett cigányprimás husvét napjának reggelén összeesett és meghalt. Szivgöres ölte meg. Hat apróság maradt utána. Sárközi Lőrinc primás indítványára az elhunyt cigány kereseti részét egy éven át kiadják még az elárvult cigánycsaládnak.

— **Ahol a város épít gőzfürdőt.** Sopronban, honnét hamarosan Bécsbe is juthatnak a fürdőzők, már régebben foglalkoznak fedett uszoda és gőzfürdő létesítésének tervével és bár Sopron sem bővelkedik anyagi eszközökben, a város pénzügyi bizottsága az intézmény közegészségügyi fontosságára való tekintettel a városi gőzfürdő hatadék nélkül való fölépítése mellett foglalt állást. A tervek már készen vannak, és amint azokat a közgyűlés elfogadja, a minisztérium pedig jóváhagyja, a soproni Pap réten megkezdik a gőzfürdő fölépítését. Mi erről persze álmodni sem merünk.

PALABA

anódtetelek és zseblámpa-
elemek minőségét tökéletesítettük, az

**ARAKAT
LESZÁLLÍTOTTUK**

PALA
ELEMGYÁR
RT.

Megölte a pálinka. Székely István 28 éves jánozhalmi napszámos, borotvántallaposi lakos nagypénteken egész nap böjtölt s éhségét avval próbálta elűzni, hogy rengeteg mennyiségű pálinkát ivott meg; másnap, nagyszombaton azután alkoholmérgezésben meg is halt.

— **Előadás a kiscsávolyi Olvasó Körben.** A Kiscsávolyi Katolikus Körben vasárnap este dr. Nicolausz Béla ügyvéd tart előadást a jó könyvről és jó sajtóról. A liceális előadás után a Kör ifjusági műkedvelői mutatnak be kacagató tréfát.

Legalább egészségét és ingatlanát mentse át a rettenetes gazdasági válságon!

Az egészségére annyira káros nedves lakás örök időre szárazzá tehető, háza, gyára, raktárpépülete stb. biztosan megvédhető a talajvíz, nedvesség, savak és gomba romboló hatásától „BIBER”-szigetelő anyaggal. „BIBER”-F fehér teljesen szagtalan, már 5 és 10 kg-os eredeti dobozokban beszerezhető az ország legtöbb építési anyag-, vas-, festék-kereskedésében. Csak a biztos hatású „BIBER”-t kérje és fogadja el. Gyártja és prospektust küld: „Biber” Művek R. T. Budapest, VI., Jókai-tér 8.

Kapható: Grünhut és Társa cementárúgyár, Tanczos Ernő és Huszár József festékkereskedőknél, Baja.

— **Rendelet készül a százalékos borraivaló rendszerrel.** A kereskedelmi miniszter közölte a budapesti Kamarával, hogy az idegenforgalom érdekében foglalkozik azzal a tervvel, hogy rendelettel tegye kötelezővé a szállodal és penzióiparban a százalékos borraivaló-rendszer bevezetését. Ebből a célból felhívta a Kamarát, hogy állásfoglalását közölje. Az érdekeltség meghallgatása alapján a Kamara kifejtette, hogy a külföldi tapasztalatok nem mutatnak arra, mintha a százalékos megváltás bevezetése véget vetne a külön borraivalóadási kényszernek. A közönség e kettős megterhelésének elkerülése érdekében a Kamara a fakultatív rendszer bevezetése mellett nyilatkozott: bízák a vendégek tetszésére, hogy a kiszolgálást díjat milyen formában kívánják fizetni.

— **Elveszett — megtaláltott.** Egy pár férfi bőrkeztűt elvesztett. A rendőrség felhívja a megtalálót, hogy azt szolgáltassa be. — Egy drb. double karikagyűrűt s ettől függetlenül egy drb. arany karkötő láncot találtak, amiket tulajdonosaik a rendőrkayitányság 31 számú helyiségében átvehetnek a hivatalos órák alatt.

Laptulajdonos:
Corvin-nyomda.

**la POROSZ
diókoksz
Pécsi tojásszén (bulett)
változatlan arakon.**

A leggazdaságosabb tüzelőanyagok képviselője

Schön és Bajai, Baja.

Telefon 26.

Hajnaid ucca 13.

Eternit asztallapok

Eternit falburkolások

Eternit tetőfedések

Eternit Udvar

BAJA
Budapesti-út.

Telefon: 2-90, 1-05.

Rádió.

Szombat, április 11.

- 2:45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak és ártolyamhírek.
 - 4:00: Török Sándor vidám karcolatai.
 - 4:45: Pontos időjelzés, hírek.
 - 5:00: A Magyar Cserkészszövetség műsoros délutánja.
 - 6:00: Másfél óra könnyű zene.
 - 7:30: Mit üzen a rádió?
 - 8:15: Vigjáték-előadás a Studióból. Utána: Pontos időjelzés, hírek. Majd cigányzene.
- TELEFONHIRMONDÓ: A műsor egész nap azonos a rádióval.

Vasárnap, április 12.

- 9:00: Ujsághírek.
- 10:00: Református istentisztelet.
- 11:00: Róm. kath. istentisztelet. Utána pontos időjelzés és időjárásjelentés. Majd a Mándits-szalonzenekar hangversenye. E hangverseny szünetjében „Rádiókrónika.” Elmondja: Papp Jenő.
- 2:00: Grammofónhangverseny.
- 3:00: A rádióélet gyermekjátésozórája.
- 3:30: Rádió Szabad Egyetem.
- 4:00: A m. kir. Földmíveléstudományi minisztérium rádióelőadás sorozata. Utána: időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
- 5:10: Jónás Károly felolvasása.
- 5:30: Kabaré-est.
- 6:30: Hoór-Tempis Erzsébet hangversenye.
- 7:00: A magyar-olasz ökölvívőmérkőzés helyszíni közvetítése.
- 7:50: Sport- és löversenyeredmények.
- 8:10: Operettrészletek.
- 9:30: Hangverseny. Utána időjelzés, hírek. Majd cigányzene.

A bajai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

19607/1930. tkv. szám.

Árverési hirdetmény-kivonat.

Vabenik János végrehajthatónak Topál József és Topál János végrehajthatást szenvedők ellen indított végrehajthatási ügyében a telekkönyvi hatóság végrehajthatási árverést 1500 P. tőkekövelés és járuléki behajtása végett a bajai kir. járásbíró területén levő, Baja városban fekvő s a bajai 1237 sz. betétben A. I. 1-2 sorsz. 1492, 1493 hrszámú 223 □-öl kert, 94 □-öl ház 1/12-ed rész illetőség 20 pengő kikiáltási árban; — bajai 5041 számú betétben A. I. 1-3 sorszám 6347/5, 6348/5, 6349/1—C hrszámú, 345 □-öl szántó, 402 □-öl szőlő, 336 □-öl szántó, 1/2 rész illetőség 595 pengő kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1931. évi május hó 30. napján délután 3 órakor a telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében, Mátyás király-tér 4. sz. 20. ajtó fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlan a kertnél és háznál a kikiáltási ár felénél, a többinél a kétharmadánál alacsonyabb áron nem adhatók el.

Az árverési szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben, vagy az 1881: LX. tc. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kikiáltásnál letenni, hogy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kikiáltóknak átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881: LX. tc. 147, 150., 170. §§; 1908: LX. tc. 21. §.)

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígéri senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni. (1908: XLI. 25. §.)

Baja, 1930. évi január hó 13-án.

Pogonyi s. k. kir. bíró.

A kiadmány hitelűl:

Sajtos János kiadó.

Tavaszi játékok

UTRY-nál

1 játékvéder	P - 24
1 játékkanna	46
1 homok játék	80
1 gyermektálcika	1
1 homok kocsi	130
1 szekér	650
1 készlet ásó, kapa, gereblye	70
1 kézi ásó	16

Az egész életben hű barát

SINGER
VARRÓGÉP.

Kedvező fizetési feltételek.
Nacsony havi részletek.

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.

Magyar munka. Magyar anyag.

Pengő 19.80-ért
vásárolhat

cégünkneli hosszú Loden szövetből készült

HUBERTUS KABÁTOT

a készpénz előze es bekiáltása, vagy utánvét mellett.

Weiss Gyula rt.
áruháza

BUDAPESTEN, Kossuth Lajos-utca 18.
Tel. Aut. 895-41. Alapítási év 1869.

Teljes üzleti berendezés
új állapotban és egy
íróasztal
azonnal eladó.

Cím a kiadóban.

Apr. 6-tól apr. 13.-ig
reggel fél 8 óráig

Dr. Makray László
Gyarmati Emil

gyógyszerész patikája tart
éjjeli szolgálatot

Az ügyeletes gyógyszerész
vasárnap délután is nyitva
áll a közönség rendelkezésére.

Belvárosban 2 lóra való

istálló

és egy betonozott pince kiadó.

Cím: Árpád-utca 1.

Drótkerítés

gyártmányait rendkívül

olcsón

hozza forgalomba

Utry Pál Flai

Erzsébet kir. né-u. 38. Tel. 280.

3

szobás lakást

melék helyiségekkel maj.

1-i beköltözéssel keresek

Cím a kiadóban.

Végre rájöttem,

milyen előnyt nyújt, ha szaküzletben vásárolok

Horváth Vilmos-nál

mechanikai szaküzlete és javítóműhelye

**Kerékpárok, motorkerékpárok,
varrógépek, írógépek.
Fegyver, lőszer, löporárusítása.**

CORVIN-NYOMDA BAJA

Mátvás király-tér 10 — Telefon 164

Gummirozott címkék, dombornyomás.

Stanzolt dobozok

gyártása

Üzleti könyvek, kartotékok.